

Budoucnost - odkud přichází? / Čas (budoucnost) - jeho „původ“

Tento svět, jak můžeme pozorovat, se stále děje, tj. stává se (nastává), a také se mění, tedy mj. také odchází, mizí. A to vše je možné jen díky tomu, že jak k onomu nastávání, tak i k onomu mizení je k dispozici dost času. Avšak aby bylo dost času, musí budoucnost stále přicházet do „nyní a teď“ (hic et nunc), tj. do „aktuálnosti“. A tak se musíme tázat: proč vlastně přichází budoucnost, aby se věci mohly aktuálně dít, aby mohly nové věci aktuálně vznikat a jiné zase právě teď zanikat? Musí ta budoucnost přicházet stále, anebo by také přicházet nemusela? Jak je budoucnost vlastně generována? Představa, že je generována tím, co už „jest“, tedy z minulosti, je neudržitelná: žádné jsoucno nemůže generovat čas, a proto není v jeho moci ani „zůstávání“, tedy ani žádná setrvačnost, natož produkování něčeho nového, co tu dosud vůbec nebylo. Vzhledem k tomu, že by bez přicházející budoucnosti nebo a nemohlo být ani žádné aktuální přítomnosti, ani - tím spíš - žádné minulosti, musíme budoucnost považovat za nejdůležitější složku či součást času. Otázkou je ovšem, zda vůbec můžeme takto mluvit o budoucnosti vůbec resp. o času vůbec. Můžeme kupř. říci, že čas sám přichází, když jsme řekli, že přichází budoucnost? A přichází vůbec budoucnost resp. čas, právě teď, v tuto chvíli? Vždyť toto „teď“ nemusí být současné na všech místech, protože to „teď“ je „relativní“, tj. na různých místech různě! Co vlastně zbývá z toho našeho původního pochopení času, když neplatí žádná kosmická „současnost“? Jak máme chápat budoucnost (a tedy čas sám) jako něco rozdrobeného, rozptýleného, nesjednoceného, neintegrováného? Zdá se, že by se nám mohla významnou pomocí stát myšlenka, že aktualita nemůže „vznikat“ s pouhé budoucnosti, nýbrž že k tomu je nutně zapotřebí četných subjektů, bez nichž - tj. bez jejichž aktivity - neboť subjekty nejsou jen „jsoucí“, ale zároveň vždy také „ne-jsoucí“, neboť mají svou ne-předmětnou stránku, která je zdrojem jejich aktivity, tj. jejich akcí - by příchod budoucnosti resp. její místní a časový přechod v aktualitu prostě nebyl možný.

(Písek, 170707-1.)